

Izazovi na putu ka doktoratu: Pregled istraživanja

Jovana Turudić^a, Gorana Vojčić^b, Tamara Dragojević^c

^a Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Republika Srbija, jovana.turudic@ff.uns.ac.rs

^b Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Republika Srbija, goranavojcic10@gmail.com

^c Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Republika Srbija, tamara.dragojevic@ff.uns.ac.rs

Sažetak

Rezultati istraživanja provedenih u Europi i svijetu dosljedno pokazuju da se studenti doktorskih studija suočavaju s različitim negativnim emocijama, poput osjećaja krivnje i brige, stalne napetosti i sumnje u vlastite sposobnosti te da su, u usporedbi s općom populacijom, izloženi većem riziku od razvoja anksioznosti i depresije (Dickerson i sur., 2014; Friedrich i sur., 2023; Levecque i sur., 2017). Osim toga, istraživanja ukazuju na to da je proces studiranja na doktorskim studijima često znatno dulji od predviđenog, uz relativno visoku stopu odustajanja (Groenvynck, Vandeveldel i Van Rossem, 2013; Van de Schoot i sur. 2013; Wollast i sur., 2018). Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku¹, u Republici Srbiji godišnje se na doktorske studije upisuje više od deset tisuća studenata. Unatoč tome, znanstvena literatura bilježi ograničen broj istraživanja posvećenih populaciji studenata doktorskih studija. Kako bismo postavili temelje za daljnja empirijska istraživanja, cilj ovoga istraživanja bio je identificirati faktore koji utječu na proces studiranja, a koji potencijalno mogu predstavljati izazove s kojima se studenti suočavaju na putu prema stjecanju doktorata. Istraživanje je provedeno teorijskom analizom, a rezultati ukazuju na to da identificirane faktore možemo podijeliti na individualne i kontekstualne faktore, pri čemu su dosadašnja istraživanja češće bila usmjerena na individualne faktore (Geven, Skopek i Triventi, 2018; Skopek, Triventi i Blossfeld, 2020). Individualni faktori najčešće obuhvaćaju socio-demografske karakteristike, akademske kompetencije, motivaciju, stavove i psihološke faktore, dok kontekstualni faktori uključuju kvalitetu akademskog okruženja, poput supervizije i mentorstva te organizacije i strukture doktorskih studija, specifičnosti samog programa, akademsku klimu te socijalnu i financijsku podršku tijekom procesa studiranja (Castelló i sur., 2017; Skopek, Triventi i Blossfeld, 2020; Spaulding i Rockinson-Szapkiw, 2012). Kako bi se bolje razumjelo faktore koji utječu na proces studiranja na doktorskim studijima, važno je razmotriti njihovu međusobnu interakciju. Posebno zabrinjavaju podaci istraživanja (Friedrich i sur., 2023) koji naglašavaju da osobni čimbenici poput percipiranog stresa, nezadovoljstva životom i sumnje u sebe, zajedno s financijskom i poslovnom nesigurnošću, preopterećenošću poslom i vremenskim pritiskom, predstavljaju ključne prediktore mentalnih tegoba među studentima doktorskih studija. Daljnja empirijska istraživanja nužna su kako bismo bolje razumjeli kompleksnost ove tematike i izazove s kojima se suočavaju studenti doktorskih studija u našoj zemlji, ali i razvili učinkovite strategije za njihovo prevladavanje.

Ključne riječi: izazovi studenata doktorskih studija; individualni faktori; kontekstualni faktori